

Romaniasiaain neuvottelukunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: STM093:00/2016

Luonnos valtakunnalliseksi Romanipoliittiseksi ohjelmaksi (ROMPO2) vuosille 2018 – 2022

Romaniasiaain neuvottelukunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta valtakunnalliseksi romanipoliittiseksi ohjelmaksi (ROMPO2) vuosille 2018 – 2022.

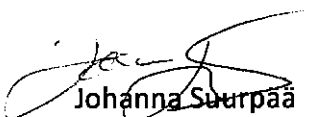
Oikeusministeriö toteaa ROMPO2-ohjelmaluonnosta koskevana yleisenä huomionaan, että kyseessä on laaja, hyvä ohjelmaluonnos, joka sisältää monia tärkeitä toimenpiteitä. Jotkin toimenpiteet, kuten kielikoulutuksen ja kielipoliittisia kysymyksiä käsittelevien tilaisuuksien järjestäminen (toimenpide 55) liittyvät oikeusministeriön olemassa oleviin tehtäviin, kuten kielellisiä oikeuksia koskevaan seuranta- ja edistämistehtävään. Osa toimenpiteistä jää kuitenkin hieman epäselviksi, joten oikeusministeriön on vaikea ottaa niihin kantaa tai lupautua niiden toteuttamiseen. Oikeusministeriön käytössä olevat resurssit ovat rajalliset, minkä vuoksi esimerkiksi oikeusministeriön yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden edistämistyö kohdentuu ensisijaisesti viranomaisten kouluttamiseen.

Oikeusministeriö katsoo, että ROMPO2-ohjelman jatkovalmistelussa olisi hyvä pohtia, mitkä toimenpiteet ovat kokonaisuuden kannalta kaikkein tärkeimpiä. Lopulliseen ROMPO2-ohjelmaan olisi oikeusministeriön näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaisinta sisällyttää ne toimenpiteet, jotka voidaan käytännössä toteuttaa. Tällaisenaan ohjelmaluonnos olisi oikeusministeriön käsityksen mukaan liian laaja toteutettavaksi. Toimenpiteiden fokusointi ja priorisointi parantaisivat ROMPO2-ohjelman vaikuttavuutta.

Oikeusministeriö pitää erityisen hyvänä asiana sitä, että perus- ja ihmisoikeusnäkökulma on huomioitu erikseen kansainvälistä romanityötä koskevassa osiossa (Painopiste 5).

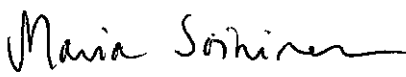
Oikeusministeriön ROMPO2-ohjelmaluonnoksen toimenpide-ehdotuksia koskevat tarkemmat huomiot ja muutosehdotukset esitetään tämän lausunnon liitteessä (Oikeusministeriön tarkemmat huomiot luonnoksesta Romanipoliittiseksi ohjelmaksi vuosille 2018 – 2022). Huomiot ja muutosehdotukset koskevat pääasiassa niitä toimenpide-ehdotuksia, joissa oikeusministeriö olisi yhtenä vastuutahona.

Johtaja

Johanna Suurpää

Ylitarkastaja

Maria Soininen

LIITE: Oikeusministeriön tarkemmat huomiot luonnoksesta Romanipoliittiseksi ohjelmaksi vuosille 2018 – 2022

LIITE: Oikeusministeriön tarkemmat huomiot luonnoksesta Romanipoliittiseksi ohjelmaksi vuosille 2018 – 2022

3.2. Toimintalinja 2: Romaniväestön ammatillisen osaamisen, työllisyyden, yrittäjyyden ja työmarkkinoille integroitumisen edistäminen

Toimenpide 24. Kohdennetaan yhteistyössä työsuojeluviranomaisten kanssa ammatillisen koulutuksen toteuttajille, TE-palveluiden asiantuntijoille, työnantajatahoille sekä työmarkkinajärjestöille lisää tiedotusta syrjinnän vaikutuksista romanien työllistymiseen ja erilaisista keinoista puuttua työsyryntään yhdenvertaisuuslain mukaisesti.

Tämä toimenpide kohdentuu työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön toimialoille, joten oikeusministeriön voisi poistaa vastuutahoista.

3.3. Romaniväestön yhdenvertaisen kohtelun ja palveluihin pääsyn edistäminen

3.3.1. Edistetään romaniväestön hyvinvointia ja tehostetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen kohdentumista

Toimenpide 43. Kehitetään romanivankityötä Romano Mission vankilatyöhankeissa pilotoitujen mallien mukaisesti.

Vastuutahot: STM, RONK, Romano Missio, vankilat, kriminaalihuolto, järjestöt

Seurantakohde: Romano Mission vankilatyöhankeissa pilotoituja malleja koskevaa tiedotusta on suunnattu vankilatyön kehittäjille

Ministeriöistä oikea vastuutaho olisi oikeusministeriö. Romanivankityötä on kehitettävä yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa.

3.3. Romaniväestön yhdenvertaisen kohtelun ja palveluihin pääsyn edistäminen

3.3.2. Turvataan romanien yhdenvertaisuus asumisessa ja vähennetään turvattomuutta

Toimenpide 50. Tuetaan toimia, joilla edistetään romaniväestön sisäistä syrjimättömyyttä ja yhdenvertaisuutta asumispaikan valinnassa.

Oikeusministeriö voi olla mukana asiantuntijatahona, mutta ei ensisijaisena toteuttajana. Oikeusministeriön rajallisten resurssien vuoksi virkamiestyö kohdentuu ensisijaisesti viranomaisten kouluttamiseen. Jos käytävissä on lisäresursseja, esim. EU-hankerahoitusta, koulutuksia voidaan suunnitella myös romaniväestölle.

Varsinaiset toimenpiteet jäävät vielä epäselviksi.

3.4. Toimintalinja 4: Romanikielen, taiteen ja -kulttuurin säilymisen ja kehittymisen tukeminen

3.4.1. Romanikielen vahvistaminen

Oikeusministeriö julkaisi vuonna 2014 selvityksen romanien perustuslaissa turvattujen kielellisten oikeuksien toteutumisesta (Oikeusministeriö, Selvityksiä ja ohjeita 11/2014). Selvitys perustui Suomen romanipoliittisen ohjelman (ROMPO), Kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman 2012-2013 sekä silloisen hallitusohjelman kirjauksiin. Selvityksen mukaan romanien kielelliset oikeudet on otettu lainsäädännössä huomioon perustuslain edellyttämällä tavalla. Nykyisten romanikieltä koskevien säännösten toimeenpano on kuitenkin osittain tehotonta, eivätkä laissa säädetty oikeudet toteudu käytännössä. Esimerkiksi oikeus romanikielen opetukseen ei toteudu, sillä opettajista on puutetta ja opetuksen järjestäminen on kunnille vapaaehtoista. Lisäksi esimerkiksi oppimateriaalin puute vaikeuttaa kielellisten oikeuksien toteutumista. (Oikeusministeriö, Selvityksiä ja ohjeita 11/2014, s. 42)

Kyseisessä selvityksessä otettiin kantaa muun muassa romanikielen kieli-poliittiseen ohjelmaan sisältyneeseen ehdotukseen, että tarvittaisiin erillinen romanikielen kielilaki. Selvityksen mukaan romanikieltä koskevan erillislain säätämiseen ei ole tarvetta, sillä romanien kielellisiä oikeuksia koskeva säädöspohja on jo olemassa. Sen sijaan olisi kyettävä puuttumaan käytännön ongelmiin, jotka estävät lainsäädännössä turvattujen oikeuksien toteutumista. Kokonaisuus huomioon ottaen voidaan arvioida, että romanikielen elvyttämiseksi tarvittaisiin erityisiä järjestelyjä. Tällainen voisi olla esimerkiksi romanikielen elvyttämistä koskeva kattavampi suunnitelma. Romanikielen elvytysohjelmaa voisi pohjustaa esihanke, jossa arvioitaisiin tärkeimmät tarpeet ja laadittaisiin hankesuunnitelma. Määräaikaisellakin hankkeella voitaisiin tuottaa romanikielen oppimateriaalia ja kouluttaa oppimateriaalin tekijöitä. (Oikeusministeriö, Selvityksiä ja ohjeita 11/2014, s. 43)

ROMPO2-ohjelmaluonnoksen sivulla 26 kerrotaan tästä oikeusministeriön selvityksestä. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan tekstin sanamuotoa voisi ehkä hieman tarkentaa.

Toimenpide 53. Laaditaan romanikielen elvyttämiseksi kansallinen toimenpideohjelma

Seurantakohde: kansallinen romanikielen elvytysohjelma on valmistunut ohjelmakauden aikana.

Oikeusministeriö tukee osaltaan romanikielen elvyttämistä koskevan toimenpideohjelman laatimista, jos tätä pidetään tehokkaimpana tapana puuttua niihin käytännön ongelmiin, jotka estävät lainsäädännössä turvattujen oikeuksien toteutumista (esim. pätevien romanikielen opettajien ja

oppimateriaalin puute). Toimenpide kuuluisi opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan tällaisen erityisen elvytysohjelman laatiminen edellyttäisi alustavaa suunnitelmaa siitä, millaiset toimenpiteet ovat käytännössä tarpeellisimpia ja mahdollisia toteuttaa.

Toimenpide 55. Järjestetään vuosittain kielikoulutusta ja kielipoliittisia kysymyksiä käsitteleviä tilaisuuksia yhteistyössä romaniväestön, eri sidosryhmien ja muiden vähemmistökielten edustajien kanssa

Oikeusministeriö voi osallistua tällaisten koulutusten tai tilaisuuksien järjestämiseen käytettävissä olevien resurssiensa mukaisesti. Oikeusministeriön viranomaisille järjestämissä kielellisiä oikeuksia koskevissa koulutuksissa huomioidaan myös romanien kielelliset oikeudet. Esimerkiksi eduskunnalle 14.12.2017 annettu hallituksen kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta sisältää keskeisiä huomioita mm. siitä, että myönteistä asenneilmapiiriä eri kieli- ja väestöryhmiä kohtaan tulisi edistää viranomaisissa ja että viranomaisten sekä kansalaisten tietoisuutta eri väestö- ja kieliryhmien kielellistä oikeuksista tulisi lisätä.

Toimenpide 56. Laaditaan mietintö erillisen romanikielen asemaa ja elvyyttä turvaavan kielilain tarpeellisuudesta ja vähemmistökielten suojelua koskevan yleissopimuksen 3. osan joidenkin osien ratifiointikysymyksistä.

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan ROMPO2-ohjelmaan ei voida sisällyttää kyseistä toimenpidettä.

Oikeusministeriö on jo laatinut edellä mainitun romanien kielellisiä oikeuksia koskevan selvityksen 11/2014, jossa on selvitetty myös tarpeita erillisen romanikielen kielilain laatimiseen. Selvityksen johtopäätöksenä oli, ettei romanikieltä koskevan erillislain säätämiseen ole tarvetta. Romanikielen elvyttämisessä havaitut haasteet eivät oikeusministeriön käsityksen mukaan ole sen luonteisia, että ne olisivat ensisijaisesti lainsäädäntökeinoin ratkaistavissa. Tarvittaviin konkreettisiin toimiin esimerkiksi elvyttämisohjelma olisi lainsäädäntöä soveltuvampi instrumentti.

Toimenpiteen loppuosassa tarkoitetaan ilmeisesti romanikielen kielipoliittisessa ohjelmassa 2009 esitettyä suositusta, jonka mukaan Suomen tulee laajentaa ja selkeyttää alueellisia tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan (eli kieliperuskirjan) ratifiointia romanikielen osalta koskemaan myös osaa sen 3. luvun artikloista. Oikeusministeriö ei voi ottaa kantaa tähän asiaan, vaan se kuuluu ulkoasiainministeriön toimialaan.

3. 5. Toimintalinja 5: Romaniväestön syrjinnän torjunta sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Oikeusministeriö toteaa yleishuomionaan, että ROMPO2-ohjelmaluonnoksessa käytetty ”Etniset suhteet” –käsite voitaisiin korvata myös ”Hyvät väestösuhteet” –termillä. ”Väestösuhde” –käsite korostaisi inklusiivisuutta, eli romanien kuulumista suomalaiseen yhteiskuntaan yhtenä monista väestöryhmistä.

Toimenpide 89. Toteutetaan osana hanketyötä valtakunnallinen, romaneihin kohdistuvien ennakkoluulojen purkamiseen tähtäävä tiedotuskampanja romanivähemmistön näkyvyyden lisäämiseksi ja romanipoliittisen ohjelman toimeenpanon tueksi.

Seurantakohde: tiedotuskampanja on toteutettu

Seurantakohde-kohtaan voisi kirjata selkeämmin, että tiedotuskampanja toteutuu, jos EU-rahoitus myönnetään.

Toimenpide 90. Tiedotetaan yhteistyössä ammattiliittojen ja työsuojeluviranomaisten kanssa työsyrintää kohdanneille olemassa olevista oikeusturvakeinoista ja muista syrjintätilanteiden käsittelykeinoista.

Tämä toimenpide kohdentuu työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön toimialoille, joten oikeusministeriön voisi poistaa vastuutahoista.

Toimenpide 91. Seurataan romanien huomioimista yhdenvertaisuussuunnittelussa, sitä että yhdenvertaisuussuunnitelmat sisältävät sellaisia romaneja koskevia konkreettisia toimenpiteitä, joiden valmisteluun romaneja on osallistettu tai romaneja on kuultu.

Tämä toimenpide sopii oikeusministeriölle.

Kunnille on tehty seurantakysely yhdenvertaisuussuunnitelmista loppuvuodesta 2017 osana oikeusministeriön Rainbow Rights -hanketta, ja sen tulokset valmistuvat kevään 2018 aikana. Niissä tarkastellaan ensimmäistä kertaa yksittäisten syrjintäperusteiden (seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteetti) valtavirtaistumista. Tämä työ antaa pohjan prosessille, jossa tarkasteltaisiin romanien näkymistä kuntien yhdenvertaisuussuunnitelmissa, niin toimijoina kuin kohderyhminä.

Toimenpide 92. Vahvistetaan ihmisoikeus- ja kansalaiskasvatusta osana kulttuuristen oikeuksien edistämistä ja romaneihin kohdistuvan syrjinnän ehkäisyä.

Varsinaiset toimenpiteet jäävät vielä epäselviksi. Perus- ja ihmisoikeuskoulutus ja -kasvatus ovat kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman 2017-2019 yhtenä painopistealueena. Perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman hankkeissa kehitetään mm. perus- ja ihmisoikeuskasvatusta kouluissa. Niiden hankkeiden toteuttamisesta vastaa opetus- ja kulttuuri-ministeriö.

Toimenpide 93. Kehitetään toimenpiteitä moniperusteisen syrjinnän torjumiseksi ja ehkäisemiseksi ja lisätään romaniväestön tietoutta moniperusteisesta syrjinnästä ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä.

Osana oikeusministeriön EU-rahoitteista Rainbow Rights -hanketta tarkastellaan HLBTI-henkilöiden kokemaa moniperusteista syrjintää, ml. romaninyhteisöissä. Lisäksi käydään keskustelua yhteisöjen kanssa HLBTI-ryhmien kokemuksista ja yhdenvertaisuuden toteutumisen haasteista. Muita toimenpiteitä ei ole suunnitteilla. Kyseinen toimenpide toteutuu vuoden 2018 aikana.

Toimenpide 94. Kehitetään yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokoulutusten kautta romaniorganisaatioiden, paikallisromanityöryhmien ja järjestöjen valmiuksia, osaamista ja asennetyötä moninaisuuden hyväksymiseksi romaniväestön keskuudessa.

Oikeusministeriön yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden edistämistyö kohdentuu ensisijaisesti viranomaisten kouluttamiseen. Tällä hetkellä oikeusministeriö ei voi sitoutua näin laajaan toimenpiteeseen ilman lisäresursseja.

Toimenpide 95. Kiinnitetään syrjinnän kokonaisseurannan kehittämistyössä huomiota romaniväestön kohtaaman syrjinnän seurantaindikaattorien kehittämiseen.

Muotoilu voisi ehkä olla toisenlainen, koska ei ole varsinaisesti olemassa syrjintäindikaattoreita eri väestöryhmille, vaan olemassa olevaa tietoa kootaan tiettyjen indikaattorialueiden mukaan: syrjintäkokemukset, viharikokset jne. Toimenpiteen parempi muotoilu voisi olla: Kiinnitetään syrjinnän kokonaisseurannan kehittämistyössä huomiota romaniväestön kohtaaman syrjinnän seurannan kehittämiseen.

Asiana tämä toimenpide sopii oikeusministeriölle. Jatkossa www.syrjinta-tieto.fi -sivuille pyritään kokoamaan myös ryhmäkohtaista tutkimusta, ml. romanit.

Toimenpide 96. Lisätään etnisen profiloinnin vastaista tietoa ja koulutusta.

Tässä oikeusministeriö ei voi olla ensisijainen vastuutaho, sillä Poliisihallitus ja sisäministeriö hoitavat näitä asioita. Oikeusministeriö voi olla mukana taustalla, asiantuntijatahona. Hankkeissa tätä aihetta on aiemmin sivuttu, mutta tämä ei kuulu suoraan oikeusministeriön tehtäviin.

Toimenpide 98. Sukupuolinäkökulma valtavirtaistetaan Suomen rakennerahasto-ohjelmatyöhön kuuluvissa hankkeissa, joissa romanit ovat joko pää- tai osa-kohdejoukkona ja niihin liittyvä suku-puolijaoteltua tietoa hyödynnetään hankkeiden kehittämistoiminnassa.

Tässä toimenpiteessä pitäisi mainita myös yhdenvertaisuus, jos oikeusministeriö on mukana toimijana. Tämä asia on ollut aikaisemmin esillä. Asiasta on keskusteltu esim. ESR-väen kanssa ja oikeusministeriöltä on toivottu yhdenvertaisuuskoulutusta. Sinänsä tämä toimenpide sopii oikeusministeriölle. Toimenpiteen parempi muotoilu olisi kuitenkin: Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat valtavirtaistetaan Suomen rakennerahasto-ohjelmatyöhön kuuluvissa hankkeissa....

3.6. Toimintalinja 6: Romaniväestön voimaannuttaminen ja osallisuuden vahvistaminen

Toimenpide 106. Voimaannutetaan romaneja vaikuttamaan paikallisesti ja alueellisesti syrjintään erilaisia vaikuttamiskeinoja ja yhdenvertaisuusmekanismeja hyödyntämällä (yhdenvertaisuussuunnitelmat ja niiden paikallinen seuranta, rikos- ja riita-asioiden sovittelu, naapuruussovittelu).

Yhdenvertaisuussuunnittelun osalta tämä toimenpide voidaan hyväksyä. Sovittelusisällöt vaativat kuitenkin lisäresursseja (esim. EU/REC-ohjelma).

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu (sosiaali- ja terveysministeriön ja THL:n vastuulla) on kaikille tarkoitettu palvelu, johon molemmat osapuolet voivat halutessaan osallistua. Se sopii kaikenlaisiin rikos- ja riita-asioihin. Naapuruussovittelu (Naapuruussovittelun keskus, Pakolaisapu) on järjestön tuottama palvelu, joka myöskin edellyttää osapuolten halua sovitteluun. Oikeusministeriö ja rikosentorjuntaneuvosto ovat sitä mieltä, että dialogia ja vaikuttamiskeinoja kannattaa lisätä, kunhan varmistetaan, että osapuolet itse ovat siihen halukkaita.

Toimenpide 107. Vahvistetaan romaniyhteisössä demokratiaa, ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja jokaisen yksilön perusvapauksien kunnioittamista.

Tämä toimenpide jää hyvin epäselväksi oikeusministeriön osalta: mitä odotetaan konkreettisesti? Oikeusministeriöllä ei ole suoria viestintäkanavia romaniyhteisön suuntaan, jollei tässä tarkoiteta www.romanit.fi -sivustoa. Oikeusministeriö on ehdottanut sen ylläpidon siirtämistä STM/RONK:ille, koska se olisi luontevampi taho.

Toimenpide 116. Edistetään Phenjalipe-strategian (2014–2020) kansallisen toimeenpanon ja seurannan kautta romaninaisten ja tyttöjen voimaantumista ja poliittista aktivoitumista.

Oikeusministeriö on merkitty tähän toimenpiteeseen yhdeksi vastuutahoksi. Jää vielä epäselväksi, mikä oikeusministeriölle kaavailtu rooli tässä olisi.

3.9. Toimintalinja 9: Kansainvälinen romanityö

Toimenpide 142. Suomi nostaa esiin romanijärjestöjen ja muiden romanien asioita ajavien järjestöjen vaikutusmahdollisuuksia hallitustenvälisissä järjestöissä

Toimenpide 144. Tehdään tunnetuksi romanien oikeuksia vahvistavien YK:n ja eurooppalaisten sopimusten sisältöä ja Suomen saamia suosituksia

Toimenpide 145. Annetaan tukea romaniedustajien ja asiantuntijoiden eurooppalaiseen osallistumiseen ja asiantuntijatyöhön

Oikeusministeriö mainitaan yhtenä vastuutahona näissä toimenpiteissä.

Myös oikeusministeriön romanien kielellisiä oikeuksia koskevan selvityksen 11/2014 johtopäätöksiin kuului se, että Euroopan neuvoston ministerikomitean ja muiden sopimusvalvontamekanismien antamat suositukset tulisi myös saada paremmin tiedoksi eri hallinnonaloille ja sitä kautta käytäntöön (Oikeusministeriö, Selvityksiä ja ohjeita 11/2014, s. 43).

Kielellisten oikeuksien kannalta keskeisiä Euroopan neuvoston sopimuksia ovat alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskeva eurooppalainen peruskirja (SopS 23/1998, jäljempänä kieliperuskirja) ja kansallisten vähemmistöjen suojelua koskeva puiteyleissopimus (SopsS 2/1998, jäljempänä puiteyleissopimus), jotka tulivat Suomen osalta voimaan vuonna 1998. Esi-merkiksi kieliperuskirjan täytäntöönpanoa valvova Euroopan neuvoston ministerikomitea suositteli kieliperuskirjaa koskevissa suosituksissaan Suo-

melle maaliskuussa 2012, että Suomen viranomaiset kehittäisivät ja toteuttaisivat innovatiivisia strategioita romaniopettajien kouluttamiseksi, laajentaisivat romanikielen oppimateriaalin tuotantoa sekä lisäisivät romanikielen opetuksen tarjontaa.

Suomen saamat kieliperuskirjaa ja puiteyleissopimusta koskevat suositukset huomioidaan esim. hallituksen kertomuksessa kielilainsäädännön soveltamisesta, joka valmistellaan oikeusministeriössä ja annetaan eduskunnalle vaalikausittain. Oikeusministeriö toimittaa omalta osaltaan tietoa kielellisten oikeuksien toteutumisesta raportoinnista vastaavalle ulkoasiainministeriölle.

Painopiste 4: Romaninaisten voimavaraistaminen ja omaehtoisen toiminnan tukeminen kaikilla tasoilla

Toimenpide 154. Suomen YK:ltä ja eurooppalaisilta ihmisoikeuselimiltä saamien suositusten seuranta

Toimenpide 155. Tehdään tunnetuksi ja hyödynnetään EU:n perusoikeusviraston ja muiden tuottamaa tutkimustietoa romaninaisten asemasta

Oikeusministeriö on merkitty näihin toimenpiteisiin yhdeksi vastuutahoksi. Jää vielä epäselväksi, mikä oikeusministeriölle kaavailtu rooli olisi.

Painopiste 5: Perus- ja ihmisoikeusnäkökulman vahvistaminen osana eurooppalaista romanipolitiikkaa

Toimenpide 156. Tehdään tunnetuksi ja hyödynnetään EU:n perusoikeusviraston ja muiden tuottamaa tutkimustietoa romanien kohtaamasta syrjinnästä

Toimenpide 157. Pyritään vahvistamaan syrjintä- ja PIO-näkökulmaa EU:n romanipolitiikassa (rahoitusohjelmat, verkostot ja työryhmät)

Toimenpide 158. Pyritään hyödyntämään EU-rahoitusta syrjivien rakenteiden tunnistamiseksi ja niiden purkamiseksi (esim. Sanoista tekoihin 2-hanke, Wise Moves from Discrimination –hakemus/REC-ohjelma)

Oikeusministeriö mainitaan yhtenä vastuutahona näissä toimenpiteissä. Oikeusministeriö pitää hyvänä asiana sitä, että perus- ja ihmisoikeusnäkökulma huomioidaan erikseen ROMPO2-ohjelman kansainvälistä romanityötä koskevassa osiossa.

Muita huomioita

Oikeusministeriö pitää hyvänä asiana, että ohjelmassa on useita toimenpiteitä, joilla edistetään romaniväestön kuulemistä ja osallistamista erilaisessa päätöksenteossa ja toiminnassa.

Valtioneuvoston periaatepäätöksenä hyväksytyssä Turvallisesti yhdessä - kansallisessa rikosentorjuntaohjelmassa on yhtenä tavoitteena vahvistaa asukkaiden ja järjestöjen osallistumista ja vaikuttamisen mahdollisuuksia niin alueensa rikollisuuden ehkäisyssä kuin muissakin turvallisuutta koskevissa päätöksissä. Ohjelman konkreettisena toimenpiteenä esitetään, että kunnat hyödyntävät olemassa olevia osallisuuden rakenteita (kuten alue- raateja, aluefoorumia, kaupunginosa- ja kyläyhdistyksiä) ja järjestävät tarpeen mukaan asukkaille ja alueella toimiville järjestöille alueellisia kuulemistilaisuuksia rikosentorjunnasta ja turvallisuudesta. Näiden kahden ohjelman tavoitteet tukevat hyvin toisiaan. **Oikeusministeriö esittää, että romanipoliittisessa ohjelmassa huomioitaisiin rikosten ehkäisy yhtenä kuulemisen ja osallistamisen osa-alueena ja alueelliset romani-asian neuvottelukunnat mahdollisina toimijoina asiassa.**

Lisäksi ROMPO2-ohjelmaluonnoksen lopussa on ohjelman toimeenpano- ja seurantasuunnitelma, johon sisältyy taulukko: 3) Toimintalinjakohtainen avainindikaattoriseuranta (nk. scoreboard). Siinä on oikeusministeriötä koskevia kohtia:

”Syrjintä: Oikeusministeriön syrjintää koskevan kansallisen seurantajärjestelmän romaneja koskevat tiedot (datalähde: OM)”

”Kansainvälinen romanityö:

Suomen taloudellinen tuki eurooppalaiselle romanien integraatiota tukevalle toiminnalle (datalähde: UM, OM, STM, OKM, YM, SM);

kansainväliseen romanityöhön osallistuneiden asiantuntijoiden ja romani-toimijoiden lukumäärä (datalähde: UM, OM, STM, OKM, YM, SM)”

Oikeusministeriöllä ei ole tästä taulukosta kommentoitavaa.

